Gmail **Jørn Rasmussen <jornrass@gmail.com>**

Er der lovhjemmel bag vandområdeplanerne

Fair Spildevand <kontakt@fairspildevand.dk> 26. september 2022 kl. 14.12
Til: ellenmb@law.au.dk
Cc: Mogens Lund Thomsen <formand@fairspildevand.dk>

Kære Ellen Margrethe Basse

På Fair Spildevands vegne er jeg så frimodig at henvende mig til dem.
Det drejer sig om fortolkning af nogle EU direktiver på miljøområdet, som ingen hidtil har kunnet givet os en logisk forklaring på fortolkningen af.

Vi har i Fair Spildevand, via et folketingsmedlem, stillet spørgsmål til miljøministeren om hvilke EU-direktiver, der forpligter Danmark til at holde regnskab med den samlede årlige mængde kvælstof i alt, der udledes til vandmiljøet?

Vi har fået et svar (eller nærmere et ikke svar), som vi ikke kan bruge til ret meget.

Motivation for spørgsmålet ses her: Er der lovhjemmel bag vandområdeplanerne

For nemheds skyld ses vandrammedirektivet HER og nitratdirektiver HER. Det væsentlige er markeret med gult.

Kan / må / vil du give din vurdering af vores spørgsmål: "Er der lovhjemmel bag vandområdeplanerne"**?**

NB.
Vi oplever at **miljøjura/politik** og **naturlovene** ofte er i konflikt med hinanden.
Men ved at gå væk fra, at holde regnskab med totale mængder kvælstof og i steder over til koncentrationer af kvælstof fra et givent landareal vil der løsnes op for mange forkvaklede og selvforskyldte miljøproblemer.
Det vil lette hverdagen for både Miljøministeriet, landmænd og indirekte husejere, der står overfor et påbud om forbedret spildevandsrensning.
Kunne det tænkes, at **miljøjura/politik** for engangs skyld ikke vil konflikte med **naturlovene** ved at påpege at måling skal foretages i koncentrationer fremfor i totale mængder.

--
Med venlig hilsen
Fair Spildevand
v/Jørn Rasmussen
http://www.fairspildevand.dk

Gmail **Jørn Rasmussen <jornrass@gmail.com>**

Er der lovhjemmel bag vandområdeplanerne

Ellen Margrethe Basse <ellenmb@law.au.dk> 28. september 2022 kl. 11.44
Til: Fair Spildevand <kontakt@fairspildevand.dk>

Kære Mogens Lund Thomsen

Tak for din e-mail.

Jeg vil besvare din e-mail med først at redegøre for, hvilket grundlag der er for, at der skal indberettes så der kan opnås et kendskab til, hvor meget der udledes af kvælstof. Herefter vil jeg kort forklare dig den logik, der ligger bag kravet om indberetninger. Endelig vil jeg kort redegøre for, hvad der begrunder et behov for at kende den samlede udledning og de direktiver, der vedrører kvælstofudledning – og om direktivernes gennemførelse i dansk ret.

1) Mit svar på dit spørgsmål er: **ja der er lovhjemmel til at kræve udlevering af oplysninger om udledningen, der sikrer, at der kan holdes regnskab med den årlige mængde kvælstof**.

Den hjemmel er **PRTR-forordningen**, der er en integreret del af dansk ret. Forordningen er i øvrigt en gennemførelse af international ret, som er gennemført på EU-niveau med PRTR-protokollen, der er knyttet til Århuskonventionen. Forordningen er en del af dansk ret helt på linje med danske love. I Danmark suppleret af *PRTR-bekendtgørelsen* (Bekendtgørelse nr. 1941 af 4. oktober 2021 om et register over udledning og overførsel af forurenende stoffer), der har hjemmel i **miljøbeskyttelsesloven**. Bekendtgørelsen giver grundlaget for indberetningsforpligtelserne.

2) Der er tre begrundelser for, at der foreskrives en indberetningspligt:

a) Det er den internationalt (med Århuskonventionen) vedtagne forpligtelse for staterne til at sikre tilgængelige og opdaterede miljøoplysninger om den præcise samlede udledning af kvælstof (og andre forurenende stoffer), der skal kunne bruges af offentligheden til at få kendskab til miljøets status. Det skal ses i sammenhæng med miljøoplysningsdirektivet og den danske miljøoplysningslov, som sikrer retten til miljøoplysningerne.

b) Oplysningerne indsamles også for at gøre det muligt for den relevante EU-medlemsstat (herunder Danmark) at sikre, at der iværksættes de foranstaltninger, som gør det muligt at opnå en god miljøtilstand i vandet senest ved udløbet af den 3. vandplanlægningsperiode den 22. december 2027, jf. herom nedenfor under 3.

c) Kommissionen og Miljøagenturet skal have de relevante oplysninger fra medlemsstaterne til at afdække miljøets status i EU samt til at vurdere, om der er behov for nye initiativer eller sagsanlæg imod medlemsstaterne. Staterne skal derfor indsamle oplysninger fra de enkelte kilder.

3)Med EU's vandlovgivning er der fokus på at sikre, at der senest ved udgangen af 3. vandplanlægningsperiode – dvs. den 22. december 2027 – er tale om god tilstand i vandet. Til opfyldelse af det mål er der tale om flere direktiver, som er relevante ift. at kunne begrænse udledningen af kvælstof

Det er først og fremmest **vandrammedirektivet**, der pålægger Danmark at gennemføre vandplanlægningen. Vandrammedirektivet opstiller bindende miljømål, der skal sikres tilvejebragt senest den 22. december 2027 (de mål fremgår af miljømålsbekendtgørelsen), og direktivet pålægger Danmark at vedtage indsatsprogrammer, som skal kunne sikre, at de opstillede miljømål kan opnås (foranstaltningerne er fastlagt i indsatsprogrambekendtgørelsen). **Direktivet er gennemført med lov om vandplanlægning** og de nævnte bekendtgørelser.

Vandrammedirektivet suppleres af en række datterdirektiver, der fastlægger mere præcise krav ift. beskyttelsen af overfladevand og grundvand. Der er to datterdirektiver, der er centrale ift. beskyttelsen imod kvælstofudledning – herunder som grundlaget for at sikre, at der ikke udledes kvælstof, der forhindrer opfyldelsen af den miljøkvalitet i vandet, der kan karakteriseres som god tilstand. Det er:

- Det er **byspildevandsdirektivet**, der spiller en central rolle ift. krav om kloakering og om spildevandssystemernes effektivitet m.v. i forhold til bl.a. at begrænse udledningen af kvælstof. Reglerne er i Danmark gennemført i **miljøbeskyttelsesloven**.

- **Nitratdirektivet** er relevant i forhold til landbrugets udledning af kvælstof. Hjemlen for gennemførelsen af de krav, der rejses over for landbruget, er **gødskningsloven** og **husdyrbrugloven**.

Med venlig hilsen

Ellen Margrethe

[Citeret tekst er skjult]

Gmail **Jørn Rasmussen <jornrass@gmail.com>**

Er der lovhjemmel bag vandområdeplanerne

Fair Spildevand <kontakt@fairspildevand.dk> 29. september 2022 kl. 17.40
Til: Ellen Margrethe Basse <ellenmb@law.au.dk>
Cc: Mogens Lund Thomsen <formand@fairspildevand.dk>, Jens Kristian Andersen <jka@kfumscout.dk>

Kære Ellen Margrethe Basse

Mange tak for din ulejlighed med et fyldigt svar. Det er vi ikke forvænt med i Fair Spildevand.

Vi har nogle medlemmer, som godt kan stille nogle kritiske spørgsmål.

Ud fra det du har beskrevet er der nogle sammenhænge vi ikke rigtig forstår.
Derfor har vi lavet denne opfølgning, vi bedre kan forklare sammenhængen i overfor vores medlemmer.

Hvis Fair Spildevands betragtninger er rigtige, vil det være et stort plus - ikke alene for miljøet men også dansk retsvæsen - da juraen i mindre grad vil være i konflikt med naturlovene.
[Citeret tekst er skjult]
[Citeret tekst er skjult]
http://www.fairspildevand.dk

PRTR-forordningen, vandrammedirektivet og totale mængder kvælstof

Lad os dele problemet op i to spor:

1. PRTR-forordningen
2. Vandrammedirektivet

Ad 1) I PRTR-bekendtgørelsen[1] står i første pind i § 2:

> *Anlæg: en stationær teknisk enhed, hvor der gennemføres en eller flere af de aktiviteter, som er nævnt i bilag I i E-PRTR-forordningen, og enhver anden direkte forbundet aktivitet, der teknisk er knyttet til de aktiviteter, der udføres på denne lokalitet, og som kan have indvirkning på emissioner og forurening, jf. E-PRTR-forordningens artikel 2, nr. 3.*

En stationær teknisk enhed kan et staldanlæg nok henføres under, men fra et planteavlsbrug stammer udledningerne fra et vidt forgrenet drænanlæg og passer ikke særligt godt til definitionen i § 2.

I EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 166/2006[2] bilag 1 står der ikke noget om planteavl men kun om intensiv husdyravl og akvakultur. Nærmere defineret som:

Anlæg til intensiv fjerkræavl eller svineavl i) med 40 000 pladser til fjerkræ ii) med 2 000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) iii) med 750 pladser til søer.

Fra MST er sakset[3]

> ***Historik:*** *Danmark implementerede oprindeligt EU's PRTR-forordning gennem virksomhedernes grønne regnskaber, og indrapporterede første gang til E-PRTR for 2007. De grønne regnskaber trådte i kraft i 1995 og blev afskaffet i 2015, og PRTR-forordningen blev derefter implementeret gennem PRTR-bekendtgørelsen, der trådte i kraft d. 13. oktober 2015. Fra 1995 til og med 2009 har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen været ansvarlig for offentliggørelse af de grønne regnskaber, som virksomhederne fremsendte i forbindelse med deres finansielle årsregnskab. Dette overgik fra 15. marts 2010 til Miljøstyrelsen.*
>
> *De seneste år har ca. 300 danske virksomheder årligt indberettet E-PRTR data. Der er ca. 2.500 danske virksomheder og husdyrbrug som potentielt kan være omfattet af indberetningspligt, men mange virksomheder har udledninger og overførsel af affald som ligger under tærsklerne, og de er derfor ikke forpligtet til at indberette data. Det er dog tilladt PRTR virksomheder at indberette frivilligt.*

Altså 2.500 virksomheder kan potentielt være omfattet inkl. husdyrbrug. Det giver ikke plads til mange planteavlsbrug.

Ad 2) Vandrammedirektivet

> *Citat:*
> *"Det er først og fremmest vandrammedirektivet, der pålægger Danmark at gennemføre vandplanlægningen. Vandrammedirektivet opstiller bindende miljømål, der skal sikres tilvejebragt senest den 22. december 2027 (de mål fremgår af miljømålsbekendtgørelsen), og direktivet pålægger Danmark at vedtage indsatsprogrammer, som skal kunne sikre, at de opstillede miljømål kan opnås (foranstaltningerne er fastlagt i indsatsprogrambekendtgørelsen).* ***Direktivet er gennemført med lov om vandplanlægning*** *og de nævnte bekendtgørelser.*

Ja, det er helt korrekt at Danmark skal gennemføre vandplanlægningen efter bindende miljømål. Men det er vel at mærke ikke miljømål som direktivet definerer.

Det er de miljømål som Danmark indberetter til EU, som vi forventer der skal overholdes for at opnå gode økologiske tilstande i vores vandområder. Først herefter holder EU os ansvarlig, hvis vi ikke når i mål med de mængder vi oprindelig har oplyst.

> Som en indskudt bemærkning gælder det samme for udpegning af vandløb, der kan opnå god økologisk tilstand (naturlige) kontra stærkt modificerede (ikke naturlige). Det er de enkelte lande der vurderer miljøpotentialet. Der ses en ganske stor spredning i vurderingen af stærkt modificerede vandløb, som 4 tilfældige lande havde udpeget i 2011.
>
> - Holland 95 %
> - Frankrig 22 %
> - Tyskland 48 % (agronom Jan Hjeds)
> - Danmark 10 %
>
> Danmark har 90 % naturlige og 10 % stærkt modificerede vandløb, hvorimod i Holland er det lige omvendt.

> *Citat:*
> ***Vandrammedirektivet*** *suppleres af en række datterdirektiver, der fastlægger mere præcise krav ift. beskyttelsen af overfladevand og grundvand. Der er to datterdirektiver, der er centrale ift. beskyttelsen imod kvælstofudledning – herunder som grundlaget for at sikre, at der ikke udledes kvælstof, der forhindrer opfyldelsen af den miljøkvalitet i vandet, der kan karakteriseres som god tilstand. Det er:*
>
> - *Det er* ***byspildevandsdirektivet****, der spiller en central rolle ift. krav om kloakering og om spildevandssystemernes effektivitet m.v. i forhold til bl.a. at begrænse udledningen af kvælstof. Reglerne er i Danmark gennemført i* ***miljøbeskyttelsesloven****.*
>
> - ***Nitratdirektivet*** *er relevant i forhold til landbrugets udledning af kvælstof. Hjemlen for gennemførelsen af de krav, der rejses over for landbruget, er* ***gødskningsloven*** *og* ***husdyrbrugloven****".*

Det er disse ovenfor miljømål (totale mængder kvælstof udledt fra dansk landområde), som Danmark har indberettet til EU, der er grundlaget for de krav omkring kvælstofbegrænsning, som er nævnt i både gødskningsloven og husdyrbrugsloven.

Altså, det er en faglig vurdering af, hvad der skal til for at opnå god økologisk tilstand i danske vandområder, der har erstattet en præcis lovhjemmel.

Denne faglige vurdering af totale mængder kvælstof hviler på NPO-redegørelsen fra 1984.

Den bedste tilgængelige indsigt i dette faglige grundlag, som vi har kunnet fremskaffe, er overlæge Jørgen Røjels redegørelse i bogen fra "Anarki til hysteri"[4].

Men generelt. Når det er vores vandområder, der har fokus, må det være vandrammedirektivet der er vores "Grundlov" og der vi skal starte.

Vandrammedirektivet siger intet specifikt om kvælstof/nitrat, men henviser til nitratdirektivet når det handler om regulering af landbrugets brug af kvælstof.

Fra artikel 10 i direktivet:

> ***Den kombinerede fremgangsmåde ved punktkilder og diffuse kilder***
>
> *Medlemsstaterne sikrer indførelse og/eller gennemførelse af i tilfælde af diffuse virkninger, en kontrol der, hvor det er relevant, omfatter den bedste miljøpraksis som fastsat i Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.*

Og i datterdirektiverne (byspildevands - og nitratdirektivet) omtales totale mængder slet ikke, her er udelukkende tale om krav til koncentrationer.

Konklusion:
I industri og byområder kan der opstå retsvildfarelse mellem PRTR-forordninger og vandrammedirektivet, hvis der er tale om totale mængder kvælstof. Ved koncentrationer af kvælstof er der ingen konflikt.

Ved tvivlspørgsmål må det være vandrammedirektivet der overtrumfer PRTR-forordninger, når ønsket er god økologisk tilstand i vores vandområder.

Ønsket om begrænsning af totale mængder kvælstof der udledes fra dansk landområde til det marine miljø, kan der være faglige argumenter for, men rent juridisk - i traditionel forstand - er der ingen lovhjemmel.

Deraf kan sluttes, at gødskningsloven og husdyrbrugsloven kommer ind fra sidelinjen udelukkende på et fagligt - og ikke juridisk - grundlag med hensyn til begrænsning af brug af kvælstof.

Som et kuriosum har japanerne konstateret, at der er for få næringsstoffer i deres indhavsområder[5].

29. september 2022
Fair Spildevand

[1] https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1941
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R0166-20200101&qid=1611671542367&from=DA
[3] https://dma.mst.dk/prtr/offentlig/
[4] http://uretten.dk/wp-content/uploads/2019/11/J%C3%B8rgen-R%C3%B8jel-fra-anarki-til-hysteri-for-den-travle.pdf
[5] https://www.fairspildevand.dk/manglende-naeringsstoffer-forringer-fiskeriet-i-japan/

Gmail **Jørn Rasmussen <jornrass@gmail.com>**

Er der lovhjemmel bag vandområdeplanerne

Ellen Margrethe Basse <ellenmb@law.au.dk> 30. september 2022 kl. 06.25
Til: Fair Spildevand <kontakt@fairspildevand.dk>

Kære Mogens Lund Thomsen

Der står så meget i det, du linker til, som jeg ikke kan sige er rigtigt. Du får blandet rigtig meget sammen. Jeg har meget rigtig travlt – og jeg holder mig generelt helt fra at komme til at fungere som rådgiver for foreninger, advokater, borgere med miljøretlige problemer m.v. Så derfor vil jeg heller ikke påtage mig at bidrage til, at du får en tekst, der forklarer dine medlemmer mere end det, jeg sendte sidst.

Jeg ville blot besvare dit spørgsmål om lovhjemmel. Mere kan jeg ikke tilbyde dig.

Med venlig hilsen

Ellen Margrethe basse

[Citeret tekst er skjult]